

**Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут філософії НАН України
Інститут історії України НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**



ОСВІТА І НАУКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської наукової конференції
(присвяченої 100-річчю Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара)

26-27 жовтня 2018 р.

Частина I

**Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут філософії НАН України
Інститут історії України НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

ОСВІТА І НАУКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

**МАТЕРІАЛИ
II Всеукраїнської наукової конференції
(присвяченої 100-річчю Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара)**

26-27 жовтня 2018 р.

Частина I

**Дніпро
2018**

Редакційна колегія:

Іваненко Валентин Васильович, д.і.н., проф., проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Іщенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Горбатенко Володимир Павлович, д.політ.н., проф., заступник директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

Касьянов Георгій Володимирович, д.і.н., проф., зав. відділу новітньої історії та політики Інституту історії України НАН України

Пометун Олена Іванівна, д. пед. н., проф. член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Хамітов Назіп Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Університету імені Альфреда Нобеля.

О 72 Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій. Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції. 26-27 жовтня 2018 р., м.Дніпро. Частина I. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. — Дніпро: СПД «Охотнік», 2018. — 314 с.

У збірник вміщено матеріали II Всеукраїнської наукової конференції «**Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій**», що присвячені осмисленню стану та проблем сучасної освіти і науки в Україні та у світі, визначенню дієвих заходів та оптимальних шляхів подолання негативних явищ в освітній та науковій сферах. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2018

© ДНУ ім. Олеся Гончара, 2018

з історичного краєзнавства. – Дніпропетровськ, 1990. – С. 3 – 11. 2. Комаренко Н. Установи історичної науки в Українській РСР (1917–1937 рр.) / Н. Комаренко. – К.: Наукова думка, 1973. – 171 с. 3. Положение о научно-исследовательских кафедрах УССР // Наука на Украине. – 1922. – №1. – С. 112 – 118. 4. Центральний державний архів вищих органів влади та державного управління України (ЦДАВО України). – Ф. 166, оп.4, спр.233, арк.80. 5. ЦДАВО України. – Ф. 166. – Оп. 4. – Спр. 233. 6. ЦДАВО України. – Ф. 166. – Оп.6. – Спр.4594.

Ю. В. Гришук

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ЗА РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Становлення суверенної незалежної України супроводжується суттєвими змінами в царині суспільних відносин, що передбачає новий тип взаємозв'язку освіти та суспільства в цілому. Оцінюючи загалом стан освіти як амбівалентний, фахівці наголошують, що така амбівалентність зумовлена двома взаємопов'язаними чинниками: перехідним періодом і залишковими кризовими явищами [6, с. 91]. У той же час, з проголошенням суверенної української держави (1991), саморозпуском КПРС та розпадом СРСР стали можливими демократичні зміни, тобто відмова від уніфікації, ідеологізації, русифікації в галузі освіти; розробка національної системи освіти, відмінної від загальносоюзної; здійснення національної шкільної реформи [1].

Відповідно до Концептуальних засад розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір, які були затверджені наказом Міністерства освіти і науки України № 998 від 31.12.2004 р., система педагогічної освіти є складовою системи вищої освіти і включає заклади вищої освіти всіх форм власності, заклади післядипломної педагогічної освіти та органи управління в галузі вищої освіти. Основними завданнями розвитку педагогічної освіти було визначено [4]: забезпечення професійно-особистісного розвитку майбутнього педагога на засадах особистісної педагогіки; модернізація освітньої діяльності вищих педагогічних навчальних і наукових закладів, що здійснюють підготовку педагогічних і науково-педагогічних працівників; запровадження двоциклової підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра і магістра; удосконалення мережі закладів вищої освіти та закладів післядипломної педагогічної освіти з метою створення умов для безперервної освіти педагогічних працівників та інші.

Фундаментальне значення для інтенсифікації освітніх реформ в Україні відповідно до викликів євроінтеграційних процесів становить прийняття Педагогічної Конституції Європи (2013). Документ висвітлює основні параметри педагогічної освіти – принципи її розвитку, зміст, умови, очікувані результати реалізації [3].

Концепція «Нової української школи» – стратегія реформування середньої освіти до 2029 р. – детально пояснює ідеологію змін в освіті, що закладаються у новому базовому законі України «Про освіту» (2017). Відповідно до Концепції вчитель отримає право вибору місця і способу підвищення кваліфікації (курси при інститутах післядипломної педагогічної освіти, семінари, вебінари, онлайн-курси, конференції, самоосвіта (визнання сертифікатів)) [2]. Варто зазначити, що позитивним зрушенням стало розроблення Концепції розвитку педагогічної освіти, мета якої [5] – формування бази підготовки педагогічних працівників нової генерації, забезпечення умов для становлення і розвитку сучасних альтернативних моделей професійного та особистісного розвитку педагогів.

Основними напрямками модернізації педагогічної освіти в Україні є: удосконалення нормативно-правової бази, зокрема створення галузевої системи кваліфікацій; удосконалення й оптимізація мережі закладів вищої педагогічної освіти; підвищення якості підготовки педагогічних кадрів на основі компетентнісного підходу; удосконалення системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників; враху-

вання професійно-кваліфікаційного дисбалансу на ринку праці; ефективне фінансування; підвищення соціального статусу педагогічної освіти та її носіїв: як педагогічного працівника, так і педагогічного університету в національному освітньому просторі; наближення до Європейських стандартів педагогічної освіти.

Список використаних джерел

1.Березівська Л. Д. Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті: монографія / Л. Д. Березівська. – К. : Богданова А. М., 2008. – 406 с. 2.Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / Упорядники: Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова, І. Коберник, В. Ковтунець, О. Макаренко, О. Малахова, Т. Нанаєва, Г. Усатенко, П. Хобзей, Р. Шиян; заг. ред. М. Грищенко. – К., 2016. – 34 с. 3.Педагогічна Конституція Європи. Преамбула // Вища освіта України. – 2013. – № 3. – С. 111–116. 4.Про затвердження Концептуальних засад розвитку педагогічної освіти в Україні та її інтеграції в європейський освітній простір : Наказ МОН України № 988 від 31.12.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3145/ (дата звернення: 18.09.2018). 5.Проект Концепції розвитку педагогічної освіти. Робоча версія станом на 7 березня 2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proekt-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення: 11.05.2018). 6.Щербак О. І. Філософія неперервної професійно-педагогічної освіти / О. І. Щербак // Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології: Зб. наук. праць; за заг. ред. Н. Г. Ничкало. – Харків : НТУ «ХПІ», 2007. – С. 89–97.

О. В. Джус

ПЕРСОНАЛІСТИЧНИЙ КОНТЕКСТ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАХІДНОЇ ДІАСПОРИ

Мистецька освітньо-педагогічна діяльність західної української діаспори репрезентована навчально-виховними інституціями та персоналіями, вивчення яких демонструє не лише високий рівень фахової підготовки останніх, а й конкурентоспроможність у непростих умовах чужини, що дозволяє екстраполювати їх здобутки в умовах сучасної української дійсності.

Метою нашого дослідження є узагальнення відомостей про мистецьку освітньо-педагогічну діяльність української діаспори та пріоритети творчої спадщини її найяскравіших представників у країнах Європи у 1920-х – 1930-х рр. Частково ці питання порушені у працях українських та діаспорних учених В.Дутчак, М.Євтуха Г.Карась, В.Кеміня, М.Мушинки, С.Наріжного, О.Пеленської, А.Трембіцького, О.Федорука, Р.Шмагала та ін.

Найбільш яскравим, найпотужнішим і найавторитетнішим національним вищим навчальним закладом, який готував художні мистецькі кадри за межами рідної землі була Українська студія пластичного мистецтва у Празі (детальніше – у статті [2]), що постала з метою «задоволення спраги» «до мистецької науки всіх молодих українських сил за кордоном України» під керівництвом Д. Антоновича. Власне, первинною її назвою, яка й утвердилася у свідомості діаспорного загалу, була «Українська академія образотворчого мистецтва» (чеська Академія виступила проти такого означення високої мистецької школи). Однак це не завадило об'єднати у своїх стінах когорту вчених, які «вповні задовольняли концепцію вільного розвитку талантів як основи навчального процесу Студії» [2]: професорів історії мистецтва Дмитра Антоновича, рисунку і малярства Сергія Мако, Івана Кулеця, керівників класу графіки і прикладного мистецтва Івана Мозалевського та Роберта Лісовського, інструктора граверства Едварда Кареля, Костя Стаховського (клас скульптури), Сергія Тимошенко (клас архітектури), професорів теоретичних предметів – Івана Мірчука (естетика), Степана Літова, Юрія Русова (пластична анатомія); Володимира Січинського (рисунок і перспектива), Федора Слюсаренка (класична археологія).